

Juryrapport Poëziedebuutprijs, 2024

Jeroen Dera, Dirk De Geest, Lies Van Gasse

De jury van de Poëziedebuutprijs 2024 beoordeelde in totaal 20 debuten, waarvan een opvallend deel geschreven werd door auteurs die reeds hun sporen verdiend hebben als prozaïst. Bij de debutanten die niet eerder een boek publiceerden, viel op dat zij zich geregeld voegen in de tendens van politiek-geëngageerde poëzie, met thema's als identiteit en klimaat als focus en een vormtechnische voorkeur voor lange regels met een soms wat prozaïsch karakter. In de voetsporen van jonge auteurs als Radna Fabias en Maxime Garcia Diaz doen zulke debutanten een poging maatschappelijke statements te laten versmelten met persoonlijke reflecties. Aan de andere kant van het spectrum bevinden zich debutanten die een meer klassieke poëzie schrijven, in traditioneel gecomponeerde strofes met ruimte voor verwondering en intimiteit. Te midden van dat brede palet heeft de jury vooral gezocht naar debutanten met een eigen stemgeluid. Ze koos daarbij voor de bundels *Nu we er toch zijn* van Erwin Hurenkamp (Querido), *Een lichaam dragen* van Hannah Chris Lomans (De Bezige Bij) en *de richting is richting omleiding* van Bob Vanden Broeck (het balanseer).

In zijn debuutbundel *Nu we er toch zijn* roept **Erwin Hurenkamp** een brede wereld op, waarin hij tal van hedendaagse problemen en uitdagingen aan bod laat komen. Dat maatschappelijke engagement wordt echter opvallend creatief verbonden met de aloude verhalen van de Bijbelse Genesis, met mythologische verhalen en kosmische mythen, maar evenzeer met de beginselen van de evolutietheorie. Het zijn uiteenlopende modellen die de geschiedenis van individuele mensen verbinden met een brede geschiedenis die zowel de geschiedenis van de aarde als die van de menselijke verbeelding omvat. Parallel daarmee gaat de dichter op zoek naar intimiteit en privacy, naar de manier waarop mensen vandaag hun wereld trachten vorm te geven en uit te diepen. Dit is, met andere woorden, een bundel die consistent is maar ook uiterst divers, associatief en intuïtief maar ook vakkundig en doordacht, actueel maar in zekere zin ook tijdloos, beeldend en visionair maar evenzeer toegankelijk. *Nu we er toch zijn* vraagt niet alleen om een actieve leeswijze, de bundel doet ook verlangen naar wat hopelijk snel volgt.

In de meeste gedichten uit *Een lichaam dragen* van **Hannah Chris Lomans** bevinden we ons in een bar landschap vol rotsen en sneeuw. De dichter laat zien hoe het lichaam van het lyrisch ik continu op de proef wordt gesteld - niet alleen door de elementen, maar evengoed door normatieve verwachtingen over genderidentiteit. Omdat er in deze cyclische en vaak repetitieve poëzie veel open blijft, hebben de beelden van Lomans ontgezeglijk iets abstracts. Tegelijkertijd is *Een lichaam dragen* een bijzonder intieme bundel, waarin frustraties over de wachttijden bij genderklinieken en reflecties op *queerness* niet worden geschuwd. Mede doordat de dichter effectief schakelt tussen een ik-perspectief en het aanspreken van een 'je', slaagt de bundel erin de lezer deelgenoot te maken van een ontwrichtende ervaring die zich moeilijk in concrete woorden laat vangen. Uiteindelijk zuigt Lomans immers ook de lezer het barre landschap in, waar deze een transformatieproces aanschouwt dat zich langzaam in de taal voltrekt, ergens tussen het smelten en het stollen in, en dat nazinderend tot herlezen aanzet.

Bob Vanden Broeck leidt ons in zijn bundel *de richting is richting omleiding* rond in een hoogst ongemakkelijk universum, klein op het claustrofobische af. De bundel begint veelbetekenend met het om zijn as draaien van een bewakingscamera. Werkelijk alles in deze wereld wordt vastgelegd,

elk element in elke dagelijkse routine. Het levert een beklemmende leeservaring op: ‘Soms zit ik zo vast in mezelf / dat ik in een pashokje begin te gillen’, of ‘voor mij spant een koppel een hangmat / tussen twee hersenkwabben, iets zachts / waarin dode dromen kunnen vallen’. Meer dan eens doemt de vraag op of we hier met een disfunctioneel subject of met een disfunctionele wereld te maken hebben. Misschien toch vooral dat laatste, want Vanden Broeck toont ons het kantoorleven in zijn meest zinloze staat, met een bediende die hele dagen routineus cellen invult en invoegt. Wanneer die laatste van zijn werkelijkheid probeert af te wijken, volgt – uiteraard – een functioneringsgesprek: ‘Tijdens het functioneringsgesprek keek het blauwe oog / van de HR-Manager dwars door hem heen. Ze vroeg hem vriendelijk voortaan niet meer / in zwembroek naar het werk te komen.’ Zo biedt dit sterke debuut ook lichtheid en humor. Wij zijn benieuwd welke richtingen (of welke omleidingen) de dichter ons in de toekomst zal opsturen.